

10138

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

LA SENMANA

A UN no asamos y ya pringamos. Encare no s'ha assentat al Congrés cap dels diputats elegits en la darrera jornada, y ja una fracció de la Càmera popular ha exteriorisat el seu empenyo en tergiversar y treure de quici el significat d'aquestes eleccions.

Succeí en la sessió del dilluns. Demanava el senyor Miró al Govern que busqués la manera de que 'l senyor Lerroix pogués, sense destorbs, pendre possessió del càrrech de diputat, «donchs—deya—convé qu' ell sigui aquí pera que las cosas se posin en son lloch y se sàpiga qui es en Lerroix y qui som nosaltres».

Una ventada de protesta va acullir aquestes paraulas, en las quals no sabém quina classe d' ofensa varen véurehi els senyors diputats. ¿Qué deya en conclusió el representant solidari?... Que pera discutir els assumptos de Barcelona es convenient que 'l senyor Lerroix hi sigui al davant.

¿A qué, donchs, la prematura indignació dels titullats liberals que tenen per general a n' en Moret y per capitá a n' en Canalejas? ¿Per qué cridavan? ¿Qué volían?

Per fortuna estém tots en el secret y sabém el móvil de certas actituds y 'l significat de certas protestas.

S' han proposat els moreto-canalejistas presentar a n' en Lerroix com el representant del espanyolisme a Catalunya, y, a la saga d' aquest intent, tractan ja de declararlo intangible y indiscutible.

La petita indignació del dilluns aixeca la punta del vel y 'ns dona una clara idea de la farsa que 's representará al Congrés quan don Alejandro ocupi el seu lloch en els banchs de la oposició revolucionaria. (!)

Tot lo que al caudillo radical se li ocorreixi dir contra la Solidaritat y 'l regionalisme será acullit ab mostrás d' aprobació, si no ab delirants aplausos.

En cambi, ni un sol mot podrán pronunciar els nostres representants en defensa de l' autonomia que no 's veji corejat ab rumors de protesta dels diputats canalejo-moretistas.

Y de tot aixó, els saltimbanquis de la política y 'ls explotadors del sentiment revolucionari 'n dirán «fer patria» y treballar per las reivindicacions del poble.

La comedia, caballers, va a ser divertida. L' incident preparatori del dilluns ens permet esperarho així

Comensém, comensém a pendre asiento.

PIR-PAR

S'ha dit: «Els mals de la llibertat, am la llibertat se curen».

I pot dirse també: «Els mals de les eleccions, am les eleccions se curen».

Aixó vol dir que pera 'ls efectes d' una derrota hi ha un remei segur: una victoria.

Van celebrar-se eleccions a Barcelona; i la Solidaritat va perdre. Aviat n'hi haurá a Sabadell; doncs allí cal guanyar.

Que, aquesta vegada, vingui, després del Waterloo, l'Austerlitz!

La mitra de Barcelona

¡Mireulos cómo se barallan, atrets pel preciós esqué! Ara la qüestió es aquesta: ¿Qui hi arribará primé?

Encara sobre la lliçó de coses

INS aont arriba la nostra derrota?—No s'oblidi: es la derrota de la Solidaritat. No es, de cap manera, la derrota del catalanisme, entenen per catalanisme l'impuls total de dignificació qui abranda avui la terra catalana en l'integritat de les seúes aspiracions.

S'ha dit, i es innegable, lo que s'ha perdut es el copo. Però les majories continúen essent nostres; es dir, catalanistes; i es pera mí un gust especialíssim poder pronunciar avui aquesta paraula, catalanistes, desde la tribuna essencialment popular d'aquest periódic qui rebutja el calificatiu de catalanista mentres no va poder-hi veure un sentit de lliberació i democracia, però qui no ha vacilat en acceptar-lo tot seguit que l'esquerra purament catalana ha posat l'autonomia de Catalunya entre les seúes reivindicacions i com un aspecte del comunal programa de llibertat.

S'ha perdut, com deia, el copo. La Solidaritat, si no hagués volgut anar al copo, sols hauria perdut un sitial de diputat; i en cambi hauria pogut envanir-se d'un bell gest de generositat i noblesa, deixant franca a l'adversari una tribuna. Tal ho volia l'amic Magí Pons, en: una proposició a la qual vaig oposar-me desde un altre digne periódic.—Peró tinguis en compte que la Solidaritat comprenia totes les coloracions de l'opinió catalana, rojes, blanques i negres; era una ponderació de les forces catalanes i per lo meix s'endrecava precisament a excluir de la representació catalanesca els elements no catalans, en una actitud de defensa contra l'anti-solidaritat constituída per tot el restant d'Espanya, anti-solidaritat qui donà el seu fruit en la llei iniqua. I essent la Solidaritat una aliança ocasional d'elements enemics, qui s'ajuntaven pera fins determinats i ben precisos, es clar que la lluita electoral era el camp de batalla ont havia de provar-se l'eficacia d'aquesta coalició. Ara bé: si la Solidaritat se confessava impotent pera copar, la derrota era un fet abans de la lluita.

Hi ha, en l'istoria de la Solidaritat, una data dolorosa, qu'avui hauria d'esser recordada com una de les més fortes causes del fracás. Parlo de l'Assamblea tinguda al Palau de la Música Catalana, el 29 de juny si mal no recordo. Aquells Estats Generals de Catalunya, aquell Joc de Pilota que tots varem cantar aparatosamente, jo' el primer, vingué a esser, en el fons, un dissimul de la fluixesa real que patia la nostra actitud davant l'enemic. Després de la negativa gubernamental caiguda sobre la nostra intimació demanant que fos derogada la llei de jurisdiccions, calfa qu'el cop teatral de la retirada esdevingués actitud permanent de protesta. Aixó que s'en ha dit política realista, nova manifestació de aquell oportunisme antipàtic, propi de totes les escoles conservadores, prevalgué contra l'airosoitat d'una abstenció. Desde aquell dia, alló de l'alçament, que va dir en Maragall, esdevenia assegurada mansa dels nostres representants. L'implicít manament imperatiu del poble, fet veu en les eleccions triomfals del 21 d'abril, quedava, aquell dia, oblidat per la decisió d'uns compromissaris, benévols am la tendencia transigent i pacífica. Se provava una volta més que la votació d'uns representants era cosa ben diversa del plebiscit electoral dels representants... ¿I sabéu quina era la raó suprema d'aquella actitud d'avinença? Era la sort del projecte d'administració local, es dir, l'ajuda que's donava a una obra gubernamental essencialment maurista, l'obra capdal d'un govern conservador, un projecte de llei netament retrógada, a cambi d'una minúscula i dubtosa con-

cessió de caràcter mansament autòmic, les man-comunitats.

Ja tenim, altra volta, en Lerroux diputat per Barcelona. La profecia personal d'aquell home es cumplida. Per què, sobre tot, es dolorosíssim aquest fet? Perquè en Lerroux es la representació de l'odi a Catalunya; perquè encarna aquella immensa anti-solidaritat ont formen totes les tendències frenèticament espanyolistes i anti-catalanes. Les coses son clares, i no hi valen dissimuls. Si en la nostra Solidaritat pogueren formar, junt am nosaltres, els carlins i els integristes, en la Solidaritat d'ells, un ministre, am quina enemistat ens honrem, ha pogut dir: *Viva Lerroux!*, sintetisant en un crit la vera significança de les coses; i tots els diaris d'allà, de totes les tendències, han aclamat el dia 13 com la diada de l'aclaparament de Catalunya. Un president de diputat provincial, el de Burgos, ha dit que *todas las campanas de España sonaban a gloria*, i aquesta frase, vinguda de la terra del Cid, era tot un discurs...

En la nostra Solidaritat, un home, am la doble respectabilitat del seu prestigi moral i del seu prestigi intel·lectual, era el nucli de concentració i coherència entorn del qual formàvem. La seua mort ha disgregat els components. La desintegració, fatal, ha sobrevingut. I si aquest home, castellà, representava el vincle nostre amb una Espanya que definitivament voldríem, de tot cor, futurisar pera fer-nos compatibles amb ella, un altre nom (jo en diria Anti-Nom), el d'en Sol i Ortega, fent costat, en la seua candidatura, a dos noms castellans, representa la persistència de l'antiga Catalunya, dòcil i femina sota les imposicions centrals...

En Lerroux es diputat per Catalunya... Es dolorós, deia; més vegem-hi encara un triomf de la voluntat catalana, errada voluntat, però catalana a la fi.—En l'article vinent continuaré el meu comentari. Avui no tinc més temps.

GABRIEL ALOMAR

El procés de la Solidaritat

L'escrutini del dia 13 ha provocat una mena d'informació o enquesta a la que hi han contribuït en Prat de la Riba i l'Alomar, en Brossa i en Cambó, l'Hurtado i en Sol. Els republicans vells callen, com cal; ja se sab que han perdut la veu.

De la informació n'ha sortit el procés de la Solidaritat Catalana, que jo he anat preparant d'un any ençà; ja fa un any! en aquesta CAMPANA DE GRACIA rabejada a dalt de la torra per las soleyadas y els vents de llibertat. Els que troben que val la pena de llegir els meus articles os en recordareu de las advertències repetidas pera fer adonar a tothom de la debilitat que consumia cada vegada més a la coalició solidaria. No tenia cap mèrit observar lo que era y es patent: l'equívoc constant de l'aglomeració produïda per un *estat sentimental* (com diu en Cambó) o un *estat de sentiment* (segons l'Hurtado), obligada a pendre las apariencias de lo que no pot ser. Ja l'nom de Solidaritat ha estat enganyador. Se'ls va pendre als treballadors que l'han santificat ab el sacrifici, ab la fam, ab el presiri, ab el patíbol. Solidarisarse volia dir pactar la comunitat del martiri, comprometre's a entregarse tot sencer a la causa redemptora, entregarshi energícamet fins a morir. Condició essencial d'una solidaritat es la de resistència activa y persistente a un despotisme. L'alsament del 20 de Maig fou—com espectacle—una manifestació veritablement solidaria. Aquella riuhada de gernació que s'escorria pel mitj dels marges vivents d'una gernació més gran; tota d'una pesa, sense haver de cridar lo que semblava resolta a fer, semblava soldada per una sola voluntat que manés a cent mil ànimas... «Y ara que 'ns hem sublevat, qué farem?»... «Eleccions!...» «Y ara qu'hem guanyat las eleccions?»...

Desseguida comensà l'equívoc pera mantenir aquell *estat sentimental*, que no havian previst els polítics fundadors de la Solidaritat Catalana al meeting de Girona, al que's va convidar y al que's va adherir en Lerroux. Ells no podían oferir més que la coalició dels partits, cadascú independent pera regirse la propia conducta, fora de la defensa solidaria de Catalunya. La defensa estava reduïda a treure la Lley de Jurisdiccions; y extrictament per això se concertà la Solidaritat. La continuació de la defensa de Catalunya en totes las qüestions polítiques, consideradas extrictament catalanes, no l'havían de prometre 'ls republicans ni 'ls carlins, que son partits espanyols, ni 'ls catòlics, que son internacionals. El programa polític català es el dels catalanistas, y quan la Solidaritat ha volgut passar de la Lley de Jurisdiccions, y n'ha hagut de passar per forza, sots pena de disordre's, s'ha tornat catalanista, ha adoptat plenament, exactament, el programa de la Lliga de Catalunya, que tampoch pregunta als seus adherits si son republicans o monàrquics, catòlics o incréduls. La extensió de la Lliga en la Solidaritat, fet evident, ha sigut negat pels que no'n son de la Lliga; pero quan ho han hagut de negar ab fets, se'n han entornat enrera, pel temor justíssim de deser la Solidaritat. Heus aquí explicada la impossibilitat de constituir la fabulosa *esquerra solidaria*; y la tendencia inevitable a fundarla, si de cas, com a partit català ab els demòcratas que no son solidaris de la Lliga.

Pera mantenir la cohesió fictícia s'ha passat més d'un any deixant fer als genuinament solidaris, s'ha obehit a n'en Cambó y a n'en Prat de la Riba, que tenen dugas Lligas pera manar. Ara ho afirman categòricament que la Solidaritat es una Lliga aixamplada, al esbrinar las causas de la desfeta del dia 13. Pera ells el moviment vé de 1901, quan se va elegir diputats als presidents de las societats econòmiques, continuat al 1903 «quan» escriu en Cambó—la majoria, la immensa majoria dels electors de Barcelona votavan contra nosaltres, mentres que ara la majoria ha estat ab nosaltres...» «Y no'm diguen—afegeix—que sían diferentas la lluyta plan-

tejada allavors a Barcelona y la que'l diumenge passat va sostenirse. No diguen que allavors lluytava un partit contra un altre partit y que ara ha sigut una coalició de cinch partits la que per un sol ha sigut derrotada. La Solidaritat, *coalició de partits*, es una concepció que sols els qui no coneixen las cosas de Catalunya poden sostenir. Lluytava allavors, com avuy, l'afirmació d'una política catalana feta de realitats y sentiments y que alashoras apuntava contra una política tradicional espanyola, feta de doctrinarismes, que caminava cap a la posta. La bandera, el significat de la lluyta, eran els mateixos: també allavors, com avuy, hi havia radicals y conservadors al costat de la política catalana; també allavors, com avuy, hi havia conservadors y radicals al costat de la política contra la que lluytavam.

«No es prou clar? Aixís l'legítima en Cambó las excomuniions als descontents, «una petita part» dels que «varen votar per la Solidaritat... sense saber lo que era la Solidaritat»; y que aqueixa vegada han votat en contra o s'han abtingut. Son els protestaris, els escandalosos y els pertorbadors. «Hem perdut—diu—vots que no eran nostres, que no eran de la Solidaritat.» Aqueixos protestataris son, pera ell, els «influhits per ressabis y tradicions de la vella política revolucionaria espanyola» y haurían mort, temps ha, a la Solidaritat, «sota'l pes del fracàs y del ridícul.»

Ne presumeixen molt sovint aquestos *conservadors a la moderna*, de vestir intel·lectualment a la darrera moda; de despreciar als doctrinaris de la política vella. Pero cal fixarse que aquestos agonizants dels vells partits son a dins de la Solidaritat, ordinaris de la Lliga, y que a fora la política vella s'ha de disfressar pera viure *con vilipendio*. Ni dels uns ni dels altres ens vindrá la salvació. Y tan vella es la política *realista* d'en Cambó—que s'*axopluga* a las vellas institucions—com la cridanera y convulsionalria d'en Lerroux. Per aixó las rebutjem totes els que desitjem, ab el cor y ab l'enteniment, la preparació de la democracia.

La política *realista* d'en Cambó s'ha practicat y s'practica als pobles eslaus del Austria que també han plantejat la qüestió nacionalista. Els polachs, els tchecs y els croatas ne donarán rahó. Els senyors y els propietaris s'entenen ab la cort de Viena, y el poble emigra o's consum de miseria sotmés al capellá catòlich, al sabi alemany o al usurer juheu, y a la Bohemia, quan s'ha comprovat que'l nacionalisme era una ensarronada, els treballadors han guanyat las eleccions, com a socialistas... que segons el Sr. Cambó son gent de «política vella». Ne donarán rahó els prussians, colectivistas, si ab la protesta no s'han fet respectar, y han guanyat las pensions dels vells y els malalts, que 'ls francesos encare no saben d'ahont treure. A véter el senyor Cambó com hauria fet la Italia una y lliberal sense 'ls protestataris y tant de Mazzini y de Garibaldi, y com hauria proclamat la República a Fransa arreglantse *prácticament* ab el lliberalisme que prometían Napoleón III y l'Ollivier.

«Com ens ha anat tan bé ab la política de la Lliga! Ja os dich jo que n'hi ha pera... aixó; pera perdre 16,000 vots.»

MAGÍ PONS

LA NON NON

CANSONETA INOCENTA

El Nen-poble, que dormia, tot de cop s'ha despertat.
—Y ara, Nen!—li diu son pare, que a prop seu vetlla, assentat:
—Clou els ulls y no t'belluguis, rey de casa, serafí:
els nens dócils, els nens macos no s'hi están deserts així.—
Y ab el bon desitj de veure si bressant lo vé són, va cantant mentres el gronxa:
—La non non!
—La non non!

En vá'l Nen-poble's rebela contra'l desitj paternal.
—Si ja he dormit prou!—replica ab accent angelical.
—No, no has dormit prou encare.
«Qué sabs t'lo que t'convé!
Quan d'obri'ls ulls sigui hora, ¿creus que no t'avisaré?
No insisteixis; creu al pare y crida altre cop la són.
«Dorm, filliet, que'l dormí engreixa!
—La non non!
—La non non!

«No t'agrada aixó que t'canto Mudaré, donchs, de cansó.
—La non non!... Del món el bálsam es la santa religió.
Qui de la fé's llença en brassos y en Deu posa son anhel, cumpleix sa missió en la terra y quan mor se'n puja al cel.
Credos, salves, lletanias... eterns manantials de són, cloroformos deliciosos!...
—La non non!
—La non non!

«Tampoch aixó fa adormirte?
—La non non!... Pel home sá, cap ideal com la patria; tot per ella s'ha de dá.
Las lluytas dels nostres heroes, els mártirs cayguts a cents, las fetxas inolvidables, la sanch vessada a torrents...
«Quán dolcement al pensarihi

¡Tot pel ranxo!

PRESSUPOST

—Apa, Moret, que 'ls nostres amichs acaban la paciència. Veyám si ab aquesta massa reventas la porta y sortim d'un cop d'apuros.

invadeix el cap la són y la realitat s'esborra...
—La non non!
—La non non!

«Encare nó, Nen indómit?...
—La non non!... Per anar bé, hi ha que destruhí 'ls vells motllos, hi ha que ferho tot malbé.
«Himnes de pau?... «Guerra y odi!
«Els idols antics?... «Al fanch!...
No hem de seguir cap bandera si no es de color de sanch.
Ja al lluny la tempesta udola...
«Cóm no rendirse a la són, en moments tan agradables!...
—La non non!
—La non non!

Y aixís va seguint la lluyta: el Nen-poble, desvetllat, volgut obrí'ls ulls, y'l pare en felshi tancá empenyat.
Convé que no 'ls hi fereixi la claror del sigle xx, que repesi entre tenebrass, ¡qu' estigui sempre dormint!...
Per xó'l predica, y'l gronxa, y'l invita a tenir són y hora tras hora li canta:
—La non non!
—La non non!...

C. GUMÀ

XTINGITS els darrers ecos de la passada lluyta electoral, la Unió Catalanista ha considerat oportú posarse en comunicació directa ab la opinió pública, y així va ferho el diumenge al teatro Principal per boca del doctor Martí y Juliá, president d'aquesta agrupació.

El discurs del senyor Martí pot sintetisarse en pocas paraulas. Segons ell, el fracàs de las últimas eleccions se deu a la desacertada gestió parlamentaria de la Solidaritat Catalana. D'haver els nostres diputats, lo mateix els de la dreta que 'ls de la esquerra, procedit en altra forma, la victoria del 21 d'Abril de 1907 s'hauria repetit el 13 de Desembre de 1908.

Malgrat aixó, el president de la Unió's manifestá ferm y decidit solidari. «La Solidaritat,—va dir—que no viu sòls a Barcelona, sino a tot Catalunya, ha de continuar seguint com fins ara, com una preparació d'un'altra Solidaritat més íntima y més efectiva.»

El Dr. Martí y Juliá sigué estrepitosament aplaudit per la concurrencia que de gom a gom omplía el teatro.

«Si haurá sigut grossa la victoria obtinguda pels lerrouxistas el dia de Santa Llucia que fins el fret, l'auster, l'impertorbable senyor Unamuno ha perdut el seu *empaquet* hieràtic y s'ha entussiasmat com el més vulgar Careaga!...

Figúrinse si s'ha entussiasmat, qu'en una carta que després del triomf ha escrit al senyor Giner de los Ríos hi posa aquestas paraulas:
«Vi que le atacaban porque usted se oponía en aquello del presupuesto de Cultura a que se intentase dar ésta en catalán»

En efecte: recordant no més que quan el nostre Ajuntament va discutir el pressupost de Cultura el senyor Giner ja no era regidor y no tenia, per lo tant, que oposarshi ni deixarshi d'oposar, se con-

vencerá el lector de la lleugeresa ab que'l senyor Unamuno escriu y de la fé qu'en las sevas manifestacions ha de tenirse.

«Y pensar que encare hi ha qui diu: «Si vols saber, ves a Salamanca!»
Sí, veshi, pero ab la condició de que no has de fer gayre cas de lo que t'expliqui'l rector de la seva Universitat.

El director de *El Imparcial*, aquest diari del *trust* que no's cansa de repetir que 'ls diputats solidaris a Madrid gastan un llenguatge y a la Rambla un altre de molt diferent, va dir aquest dia en ple Congrès:
—«De lo que escribo en el periódico, yo no puedo responder aquí.»
«Qué tal?»
D'aixó se'n diu conseqüencia y formalitat y hidalguia y totas aquellas cosas que 'ls comediantes del *trust* no's treuen may de la boca...

«Que's creyan vostés que entre els lerrouxistas tot es gent de poch més ó menos?
Donchs anavan errats de mitj a mitj.
Els lerrouxistas fins tenen un poeta. Y un poeta de cap d'ala.

Aquest poeta escriu las sevas ratllas curtas en la llengua den Bernat Xinxola, com l'anomena respectuosament *El Progreso*. Ademés, pera assemblarse més als modernistas, usa l'ortografia de *L'Avenç*.
Es un poeta que's firma Vassal i Serret. Però aixó es un pseudònim fals, com diu el diputat provincial Pich y Pon. El verdader nom del *vate* de la Casa del Poble es Durany y Bellera.

El tal subjecte era avans catalanista reconsegurat, ultrareconsegurat y tot. Tant, que era partidari de l'estrella solitaria. A la Barceloneta dirigia un semanari catalanista que's titulava *El Tríangul*.

Vetaquí que aquest senyor va trobar un dia que l'*Unió Catalanista* era poch catalanista, que no era prou amiga de l'estrella solitaria. Y a l'Assamblea que 'ls elements de l'*Unió* celebraren a Barcelona, en Durany y Bellera va moure un poch terrabastall. Y en vista de que l'*Unió* era poch catalanista, l'home se va fer... lerrouxista.

Compreñem perfectament els motius que tingué el gran Pí y Margall pera escriure: «*Lógica no la hay desgraciadamente en España. Tampoco vergüenza...*»

Peró bona plaga els ha caigut als lerrouxistas. Els versos d'en Durany y Bellera (a) Vassal y Serret son... incomparables.
El diumenge el *bardo* cantá la victoria antisolidaria del dia 13. Escoltin, que n'hi ha per llogarhi cadiras:

Els crits de *hossanna* per l'espai tremolen i es mes pura la atmosfera de Espanya, i el Sol pica mes fort i els cors bateguen am mes forza que mai, per les altures.

«De modo y manera que *els cors bateguen per les altures?*

Home, ens sembra molt alt. Es que ara 'ls cors van en aeroplá o en dirigible?
Ara ens expliquém per que's diu: *Sursum corda!* «Enlayre 'ls cors!
Segueix el *bardo*, dirigintse al il·lustre emigrado:

Ja pot tornar el capdill per la bandera que en nostres mans deixá; pura i honrada retornaremli prest. ¡Quin goig el dia que *Ell* triomfant retorni a Barcelona,

«Han vist? El poeta lerrouxiá escriu Ell, Ell, Ell, ab majúscula.
Aquí tenen a n'en Lerroux convertit en Déu. Els creyents dels nou Déu totpoderós, per comptes de resar el *Pare nostre*, resarán devotament el *Lerroux nostre*...
Salve, Déu y Cèssar! *Morituri te salutant*.

La *Gazeta dels xinos* vol convencer als súbdits grochs del seu imperi que tot aixó de l'alegría monàrquica y dinástica y del Palau d'Orient y tot, davant del seu éxit electoral, es una *vil calumnia* de la *immunda baba* solidaria.

Y diu.
«De modo que el júbilo, el entusiasmo de los burócras-

tas y malversadores del caudal patrio, por la derrota so- lidaria, debe haber sido en lo íntimo un hazoza formi- dable, una pena inmensa, aplastante...

¿Qué 'ls sembla?
Després d' escriure això, *El Progreso* pot escriure impunement que a la nit fa sol, que al mitjàdia es fosch, que 'l gel es calent y que 'l aygua bullenta es freda.
Y els xinos s' ho creuran.
Per això son xinos.

Ara que 'ls lerrouxiàns han guanyat, ¿no seria possible que 'ls redactors de la *Gazeta dels xinos* aprènguin una mica de gramàtica, per poca que tós, y adquirissin un xich de sentit comú?

Mirin lo que deya *El Progreso* l' altre dia:
«De una persona que no es política, pero que representa la más alta mentalidad, entrescamos las siguientes líneas...»

«Vol fer el favor de dirnos el que ha escrit això com s' ho ha arreglat pera *entresacar líneas* d' una persona?»

A una persona se li poden *entresacar* moltes coses; fins diners, si 's diu Calzada, per exemple.
Però *líneas*... ¿d' ahont?

La Veu de la Lluga s' enfada perque alguns periò- dics solidaris, entre ells *LA CAMPANA*, escateixan las causas del fracàs electoral del dia 13.

Segons el diari regionalista-mortuori els que *ana- lisan* causas y efectes contribueixen a dividir als catalans y a sembrar reuzels y a fer suhar a la terra. Heus aquí que 'l lema periodístich de *La Veu* es el de *justicia y no por mi casa*.

Perque es el cas que *La Veu* publicà la senmana passada més de mitja dotzena d' articles *analisant* la derrota. Entre aquests articles hi havia els dels tabernacles, que eran els següents:

La jornada del diumenge, d' en Prat de la Riba.
L' alegria dels enemichs de Catalunya, d' en Puig y Cadafalch.

La tasca d' ara, d' en Cambó.
Y bé: ¿es que *La Veu* té l' exclusiva dels *análisis* de las desgraciadas elecciones del dia 13?

Hauria de tenir més franquesa *La Veu de la Lluga*. Y hauria de dir:

«Se pot *analisar* si s' alaba a n' en Cambó. No 's pot *analisar* si se 'l censura.»

Però nosaltres, per la part que 'ns toca, continua- rem fent lo que honradament ens semblará.

Que a casa nostra manem nosaltres, y no manan ni en Cambó, ni en Prat de la Riba, ni en Casellas, ni el *desencarrilat* Torrendell.
¿Entesos?

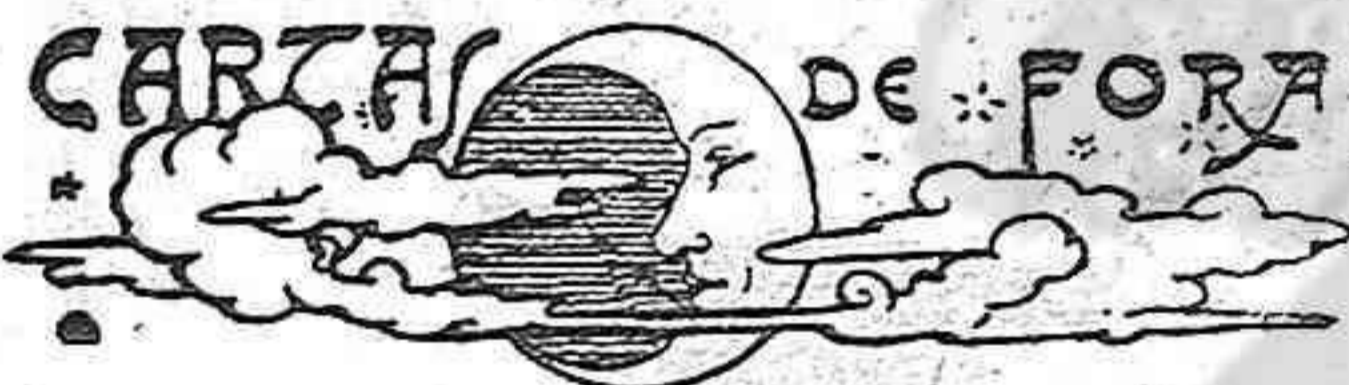
Fixeus'hi bé, catalans.
Referintse a las elecciones del dia 13, diu el *graciós Gedeón*, periòdich madrileny:

«Las gentes políticas suponían que significaba un fracaso para los mauristas la derrota de Barcelona.»

De modo que, segons ells, la derrotada no es la Solidaritat, no es un partit, no es una *fracció*, no es un mohiment... ¡la derrotada es Barcelona!

Ara ja ho saben els victoriosos Giner y Sol: han derrotat a Barcelona.

Y ¿en nom de qui 's derrota a la ciutat de Barce- lona, cap-y-casal de Catalunya?... ¿En nom de Reus?... ¿En nom de Girona?... ¿En nom de Lleyda?
No senyors: ¡En nom d' Espanya!

SALLENY, 19 de desembre

Insostenible cada dia mes es la situació dels obrers de las fábricas «Vella» y «Xiberia»; ja que ab la miseria que guanyan (dich, que cobran) es de tot punt impossible que pugnin cubrir ni las més perentorias necessitats.

Tal vegada el dueny de ditas fábricas s' haurá cregut que tracta ab els infelissos «gañans» de Andalucía, past de la més abominable explotació, ó ab els xinos, qui a frugalitat ningú els guanya.

Es precis que se sàpiga, per honra y gloria seva, a quin grau arriba l' esperit de filantropía y humanit que informa els actes del mentat senyor. Un sol dato bastará per definir la seva personalitat moral. Lo corrent es que els obrers de las sevas fábricas, cobrin setmanalment 8 ó 9 pessetas. De aquesta cantitat en avall, vagin calculant no 's quedin curts, que aixís s' aproximaran encare més a la realitat.

En honor a la veritat cal fer constar, empró, que no son pocs els que atribueixen la causa d' aquesta iniquitat a la ineptitud dels encarregats de las diverses sec- cions de ditas fábricas. Molt justificada es aquesta opi- nió si 's té en compte que no es una novetat en ellas veu- re un simple teixidor «de la noche a la mañana» pasar a la categoria de director, ó bé un escorbriar a la de ma- jor-dom. Si els agraciats se conquistessin ab el mérit per- sonal aquests empleos eminentes, res hi hauria mes digne de llobansa, pero es la adulació el principal, en perjudi- ci dels demés obrers, lo que fa el miracle.

Però en fi; de tots modos pot formarse el següent dile- ma, respecte a la conducta del fabricant: «Lo dit, suposa en ell ó ignorancia ó mala fé.»

Si lo primer, el planyém, (sempre es digne de planye la ignorancia), si lo segón, ens permetém incloure en la llista dels explotadors del obrer.

La senmana trista

ELS esperits generosos que somnian ab la redempció de la rassa humana fentla evolucionar cap a la perfecció, tenen motiu de desalentarse si contemplan l' especta- cle que oferim tots plegats aquesta repug- nant senmana.

La comensém carregantnos el cervell d' ilusions, somniant ab un benestar y una riquesa que no volém deure als mérits propis sino als capritxos de l' etzar. Cada hu dintre de sa modesta posició ha fiat a la

sort el seu pervindre tancant per uns quants días els ulls a tot altre camí més honrós de crearse una posi- ción. No hi ha qui al *dilluns* no hagi esmersat deu vegadas lo que li correspondrá de la primera.

Pro ve 'l *dinars* y la realitat brutal enfonsa des- piatadament tots els castells edificats per l' ambició y la bogeria, y sobtadament, per forsa, renuncia to- hom a las fastuosas borrtaxeras de l' imaginació, consolantse ab la esperansa d' una de las sortis petites.

Y venen el *dimecres* las llistas y un noranta cinch per cent dels jugadors veuen destruhidas sas més petites ilusions. Afortunadament el *dijous* es vigilia de Nadal y com els esperits febles que no tenint en- teresa pera afrontar un contratemps ab serenitat buscan en la borrtaxera l' olvit dels seus pesars, igualment en las disbauxas d' una nit de tabaleria y entontament buscan las multituds l' esborrament complet de sas ilusions perdudas.

El *divendres*, malgrat la senmanada curta en las familias obreras y els atrassos ocasionats empaytant a la boja fortuna, s' ha de celebrar Nadal ficant l' olla gran dintre la xica y procurant mostrar una alegría que fent un esforç pot dibuixarse als llabis però qu' 's molt lluny de l' ánima.

Y el *dissapte* la pahida difícil porta amargor a la boca y cremor al pit; l' estómach brut porta ideas negras al cervell, y la tristesa y el fástich es dibui- xa en els rostres. Y el *diumenge*, la festa clásica, es transcorre ab una mena de fatiga com si 's pujés una costa dolorosa. La festas comensadas ab esbo- jarrament fineixen aburridas, y l' enervament dels membres reposats deixa l' ánima fatigada com si hagués fet un treball penós.

Aquesta senmana s' arrecona tot lo que dignifica, tot lo qu' enlayra. Las llyuets políticas, manifesta- ción d' un civilisme encoratjador fins quan las inspira la passió; las arts y la literatura, expressió de la sentimentalitat d' un poble; els grans problemas religiosos y socials, que al discutirse esperonan els esperits pera que avensin; tot jeu en l' olvit pera deixar camp obert a l' ambició, la rutina, l' embru- timent y totas las demés menas de degeneració de la rassa humana.

Per xó aquesta senmana, de falsa alegría per molts, deuenh considerarla els esperits generosos y humanistas com una senmana trista, motiu de desconol pels que voldrian una humanitat cons- cient y perfecta.

JEPH DE JESPU

traballavan en la seva imprenta, els quals, ademés, estavan complicats en la qüestió de *La Neotipia*. Donchs bé: *El Progreso*, per comptes de cumplir tot seguit el fallo d' un tribunal arbitral que ell mateix havia indicat y sollicitat, aná passant días y días, y mentrestant els dos operaris *esquirols* seguian en els seus tallers. Aixó ja fou un principi de desllealtat.

Però la societat *Art d' Imprimir*, qu' es la més di- rectament interessada en el conflicte, amenassá a *El Progreso* ab resolucions enérgicas si no cumplia, com era de lley, el fallo emés. Y la gent de la gazeta anti-solidaria tingué por de l' actitud de la societat obrera, perque s' estava en plé periodo electoral, y no convenia de cap manera exposarse a que 'ls obrers societaris desenmascassin a *El Progreso*. Y vet- aquí que vuit días justos avans de las elecciones par- ciales de diputats a Corts per Barcelona, el porta- veu lerrouxiista, cumplí el fallo, ó feu veure que 'l cumplia. Els dos operaris que motivaren el conflicte deixaren de treballar.

La cosa semblava arreglada. Més resultá tot al revés. Tan bon punt passadas las elecciones, *El Pro- greso* desfá tot lo fet y torná a admetre en la seva impremta als dos obrers de referencia, sense cap explicació, obrant brutalment. Davant d' aquell acte propi del més tiránich y orgullós burgés, aprobat per l' hipocresia y la mala fé, els tipógrafos associats d' *El Progreso*, obrant dignament, se declararen en vaga.

Y la vaga continúa. La solució no 's veu per cap banda. Després de cometre la indignitat relatada, la empresa d' *El Progreso* se nega a accedir a las jus- tíssimas demandas dels obrers associats. El qui més intransigent se mostra es l' administrador, un senyor anomenat Rivas, qui rebutja tot arreglo *autoritat ab poders notariales que li ha fet don Alexandre Lerroux y García*.

Aquí teniu, de cos present, als *amigos del obrero*. Lo que *El Progreso* ha fet ab els seus obrers asso- ciats y ab l' *Art d' Imprimir*, poch, molt poch bur- gesos haurían tingut cor pera ferho.

Las nostras noticias ens permeten assegurar que la qüestió donará joch de debó. L' *Art d' Imprimir* y la Solidaritat Obrera, que tenen tota la rahó de la seva part, se proponen fer una formidable campanya pera treure la careta als farsants que explotan y en- ganyan a l' obrer.

A. ROVIRA Y VIRGILI

INTERESSANT!

EL VINENT DISSAPTE, 2 DE JANER DE 1909

NÚMERO EXTRAORDINARI de

LA CAMPANA DE GRACIA

Any Nou, vida nova * Actualitats

8 páginas * Dissapte, día 2 de Janer * 10 céntims

TRABUCADAS

¡Olé! vaig sentir que deya un subjecte; 'm vaig girar pensantme veure un torero, y vaig veure un capellá.

Temps qu' emplea un sacerdot en confessá una persona: Per un home: deu segons. Per una dona: tres horas.

Perque tira capellans en Busquets, li digué en Roca: —¡Que n' ets de carlí, que 't surt hasta el clero per la boca!

Tal com la lley de Deu es y la practican els carcas, ¿vritat que s' hi assembla tant com un gat a una cigala?

ANTÓN DEL SINGLOT

NOTAS OBRERAS

La vaga d' «El Progreso»

SI lo que acaba de succehir a la imprenta d' *El Progreso*, el diari del *amigo del obre- ro*, hagués succehit en qualsevol altre lloch, el cronista obrer del esmentat pe- riòdich hauria tingut tela tallada per días, y hauria pogut omplir quartillas y més quartillas de prosa contra las infamias del capital y 'ls crims de la burgesia.

Lo que ha passat en *El Progreso* es realment gros, sobre tot per la mala fé y l' absoluta falta de noble- sa que demostra.

Expliquém els fets ab brevetat y veridicament. La senmana passada van declararse en vaga els obrers tipógrafos associats del orgue anti-catalá. Aquests obrers associats son 6, puig *El Progreso*, tan obrerista y tan societari, té 'ls altres 10 ó 12 ope- raris que son *esquirols*. ¿Per qué van plegar els ope- raris associats? Per la senzilla rahó de que *El Pro- greso* acabava de cometre descaradament, cínicam- ent, una indignitat.

Aquesta indignitat consistí en esqueixar sense més ni més el fallo que sobre 'l conflicte obrer exist- ent d' un quant temps ensá a *El Progreso* havia emés la Solidaritat Obrera d' aquesta capital, la qual havia actuat d' árbitra tot just a petició del periòdich *interesat*.

Segons el resultat del arbitratge, *El Progreso* ha- via de destituir a dos operaris no associats que

La part del cos humá que més treballa es la que més se desrolla... ¿no es aixó?

Exemples: Els forners y els remitjers acostuman a tenir els brassos molsuts; las bailarinas, las panto- rillas plenas; els pensadors el front espayós...

Observem, donchs, ara els capellans y els frares: ¿quina part del cós tenen més desrollada?

L' abdómen; aixó es innegable. Conseqüencia que no té volta de fulla: Els cape- llans y els frares, lo que fan treballar més es el ven- trell.

En un col·legi de capellans: Mossén Llástichs.—El sol, las estrellas, la lluna, la terra, l' únivers, ¿no son cosas visiblement crea- das?... Donchs per forsa ha d' existir el creador, el que ho ha inventat... y el creador, l' inventor de tot es Déu Nostre Senyor.

Un dels noys, intrigat.—¿Y donchs, a Nostre Se- nyor, qui 'l va crear?
Mossén Llástichs (una mica confós).—A Nostre Senyor el vam inventar els capellans.

Un pensament del gran escriptor Anatole France: «Observeu detingudament las fábricas de ciertas industrias, baixeu després a visitar algunas minas, y dignúeme si lo que heveu vist no traspasa els lí- mits de la idea que 'ls teólechs més furiosos ens han volgut donar del Infern.»

TROP DE ZÉL: Una minyona va a visitar a un germá seu que 's troba malalt en un dels hospitals de París que, com es sapigut, ara ja no están regentats per monjas.

—¿Qué se li oferia?... li preguntava el porter.
—Volia entrar a la sala dels malalts —fa la pobra xicota... Soch la germana...

—Ho sento, pero no pot ser —interromp l' empleat. Ja no hi tenen res a fer aquí las *germanas*... ¿Que no ho sab que, ara, son laichs els hospitals de Fransa?

Al Seminari están donant classe de *Religió*: —¿Quants Deus hi han?
—Tres.

—No, home, no... Tres son las personas de la Tri- nitat. Figurat un ou: es un ou sol y, no obstant, si 'l hi fixas bé, está compost de tres cosas: la closca, la clara y el rovell. La closca es el Pare, la clara es el Fill, y el rovell es l' Esperit sant... ¿ho enténs?
—Sí, senyor.

—Aixís, home... Donchs ara que ho has vist clar, digam... ¿ahont es Déu?...
—A dintre del ou!

En un *meeting* electoral de carcundas. El candidat fa 'l discurs y després d' explicar el seu programa y de fer grans promesas, atefeix:

—A mi ningú 'm pot tildar de sospitós en mate- ria cristiana: Jo soch batejat, confirmat, jo vaig a missa, a confessar, a pendre la comunió... ¿Quina altra demostració voleu dels meus sentiments reli- giosos?...

Una veu d' entre 'ls que escoltan:
—Que 's fassi enterrar católicament!

ENYOR Giner de los Ríos, senyor Sol y Ortega:

Vostés que ab tanta amargura solen queixarse del llenguatge *procaç é insultante* dels solidaris, ¿volen tenir la bondat de llegir lo que 'l seu orgue *El Progreso* deya en el número del passat diu- menge?

Vejin si pot donarse res més *delicat* ni més *fi*: «Los robos de ayer.—Se cometieron en la plaza de Urquinaona, paseo de Colón y calles de Barabá, Cortes, Aragón, Ferlandina, etc., etc.»

«Los autores... decididos partidarios de la Solida- ridad...» Sense embuts: que 'ls lladres son solidaris. O que 'ls solidaris son lladres.

¿Qué n' opinan, senyors Giner y Sol y Ortega, d' aquesta *gracia* del qui segurament deu ser de vostés correligionari, elector y amich?

Decididament, el senyor Pi y Arsuaga ha renun- ciat l' acta de diputat que 'ls electors de Sabadell varen donarli.

Hem llegit ab molta-atenció el manifest que 'l se- nyor Pi ha publicat pera justificar la seva extranya renúncia y, francament, no 'ns ha convenut gens ni mica.

Si a la primera contrarietat que un diputat sofreix hagués d' estripar l' acta que dels electors ha rebut, aviat al Congrés no hi quedaria un' ánima. En fi...

Sembla que ara els electors del districte tractan de donar la representació que 'l senyor Pi els ha re- tornat, al senyor don Jaime Cruells, diputat provin- cial y candidat solidari en las darreras elecciones de Barcelona.

Esperém que 'ls nostres amichs de la populosa ciutat, units com un sol home, sabrán cumplir ab el seu deber, trayentlo triomfant de las urnas.

Els vegetalistas barcelonins han estrenat ab extra- ordinari éxit un «Himne Vegetariá» dedicat a enl- tir la clásica llegum y la modesta verdura.

Quan don *Lacandro* se n' enteri, no n' estará poch de cremat.

Perque, a n' ell, a pesar de ser *caudillo* no n' hi han dedicat may cap d' himne.

Y aixó de que a la bleda y al carabassó se 'ls don- guin més honors, no sé còm s' ho pendrá!

Ja tenen, els xinos del carrer d' Aragó, material pera una vistosa mesa-revuelta.

Segons m' asseguran, passan ja de tres mil las cartas d' *homage* que 'n Sol porta rebudas de tots els confins d' Espanya.

Ja 'm sembla llegir las firmas: *Jiménez, Gómez, Luque, Ruiz, Sánchez, Castro*...

—No, no, replicaran vostés; que n' hi ha una de molt significada: la del catedrático Unamuno... Vaja, si... ¡una munión d' unamunadas!

Ja hi torném a ser! Las Joventuts Radicals están organisant una gran *merienda* popular republicana-autonomista.

No se sab encare del cert si 's celebrará a la mon- tanya del Coll, pero el fet es que la tenen *coll-avall*. Si 'ns han de creure, no 's precipitin y esperin la tornada de 'n Titó.

Una batalla bucólica sense capdill-anfitrió no 's concebeix; y la *Merienda* sense l' histrió *Don Pru- dencio* tampoch té rahó de representarse.

Fora una comedia sense protagonista, y aixó no pot ser.

Algú ha dit que 'l senyor Maura pensa tancar las Corts dos ó tres mesos, a continuació de las actuals vacaciones.

Quite usted hierro, que no será tant. Y si ho fa, ja se ab quina intenció será.

Ab l' intent de que 'ls diputats anti-catalans pu- guin passar la gástrica al llit y purgarse convenient- ment.

¿En qué 'ns fixém al dir que han de passar una gástrica?

En que aquests días tenian la llengua molt bruta.

Els regionalistas d' Alaró (Mallorca) han enviat un *sentit* missatge d' adhesió a la «Lliga», alentant als mancomunistas a defensar y a combatir *ara més que may*.

Bé, bé, bé, bé, bé... entenemnos. A combatir ¿qué?

¿A combatir al govern ó a la esqerra solidaria? A defensar ¿qué?

¿A defensar el Casal Catalá ó la casa de la plassa de la Cucurulla?

Tan mateix hi ha victorias ben contraproduhents. El senyor Sol y Ortega, al cap de quatre días del *pleno érito*, s' ha tingut de ficar al llit per malalt.

Y al senyor Giner de los Ríos li ha passat tres quartos de lo mateix.

Es de sentir, pero no es d' estranyar.

A nosaltres, ho confessém, si dimars haguessim tret la grossa, ens hauria succehit igual. Las alegrías inesperadas acostuman a donar aquests resultats.

Llegeixo:
«Els homes de la Lliga han determinat fer visites als centres afectes a la seva política.»
«Han determinat fer visites?»
De compliment?
Deurán ser de pésam!

Una nova que dediquém als Clodoaldos madrilenys: «A Lleyda está a punt de fundarse un gran centre autonomista que treballarà de ferm a favor del districte i de Catalunya entera, y contra el poder central.»

Quan el director del *Heraldo* se n' enteri será cap-pás de ferne un article.

Un article de fondo que 's titulará:
Otra vez la hidra separatista ó Los estertores de la Reacción.

A LO INSERTAT EN EL ULTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—Can-ta-do-ra.
- 2.ª Id. II.—Co-lo-ma.
- 3.ª ANAGRAMA.—Carme, crema.
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Matilde.
- 5.ª CONVERSA.—Petó.

Han endevinat totes ó part de las solucions els caballers: N. R. (a) Nen Cubí, H. Sastre, A. B. (a) Lo rector de Vallfogona, Miquela Fernández, Joan Ribetas, J. Massaguer S. (artiller), Paludarias, Joseph Sureda y Un noy de 15 anys.

XARADAS

I

Vas pegar quart la tres-quarta, Hu-dos-tres, y diu tothom que ets valent: per mi que ho diguin mal ho diguin cent mil cops. Més si 't tres-hu que jo diga que ets no més un fanfarrón pots venir quart la riera y veurém la teva tot.

ANTONET DIVÍ

II

De menjar una total en Tres-dos está malalt, y del fástich que agatá li sortí un hu al paladà.

RAMIRO ESPINOSA Y ESPINOSA

ANAGRAMA

Desde dalt del cubell místich mossén Roch va dir cremat:
—¡Per no está el total del tot s' ha de fer més caritat!

ENRICH M. GENE

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8	—Poble catalá.
1 2 4 5 6 7 8	— »
1 2 4 2 7 7	—Animal.
3 2 5 6 2	—Nom de dona.
8 2 7 2	—En las casas.
8 2 7	—Mineral.
3 2	—Part del cos.
3	—Xifra romana.

EDUARDILLITO SALÓ

CADENA DE PUNTS

Substituir els punts per lletres de manera que llegidas vertical y horisontalment, donguin el següent resultat: 1.ª ratlla: part d' un arbre; 2.ª: animal; 3.ª: nom de dona; 4.ª: riu; 5.ª: confitura; 6.ª: bestia; 7.ª: arbust fruyter; 8.ª: peix; 9.ª: verdura (plural); 10.ª: parentiu, y 11.ª: mineral.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

TARJETA

ROSA DE GIL

SORT

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas el títul de una comedia castellana.

R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS

CONVERSA

—¿Es á dir que no has estat may á Lleyda?
—Ni el noy gran de casa tampoch; ja ho veus Pere.

Se ven per tot arreu

L' ALMANACH

DE

La Campana de Gracia

PERA L' ANY 1909

Un tomo d' unas 200 planas * 2 ralets, y bon profit

—¿Vols venirhi? Demá hi vaig.
—¿Ab qui?
—Home, si entre tú y jo ho hem dit.

J. YNABU

CISTELLA NUMÉRICA

9	—Consonant.
4 0	—Nota musical.
4 2	—Nom de dona.
8 7	—Nota musical.
1 7	—Arbre.
3 2	—Nota musical.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0	—Ofici.
8 0 8 9 3 2 3 7 0	—Establiment.
4 5 8 9 2 3 7 0	—Carrer de Barcelona.
6 7 8 9 2 3 0	—En els fumadors.
3 0 9 2 3 0	—Trampa.
9 3 2 6 1	—Poble catalá.
3 0 9 0	—Animal.
1 0 5	—Nom d' home.
0 8	—En las cartas.
2 5 8 9 0 8 7	—Nom d' home.

EDUARDILLITO SALÓ

GEROGLIFICH

Qui

IS

TIVI

T

I I

RICARDO LAFITTE

CORRESPONDENCIA

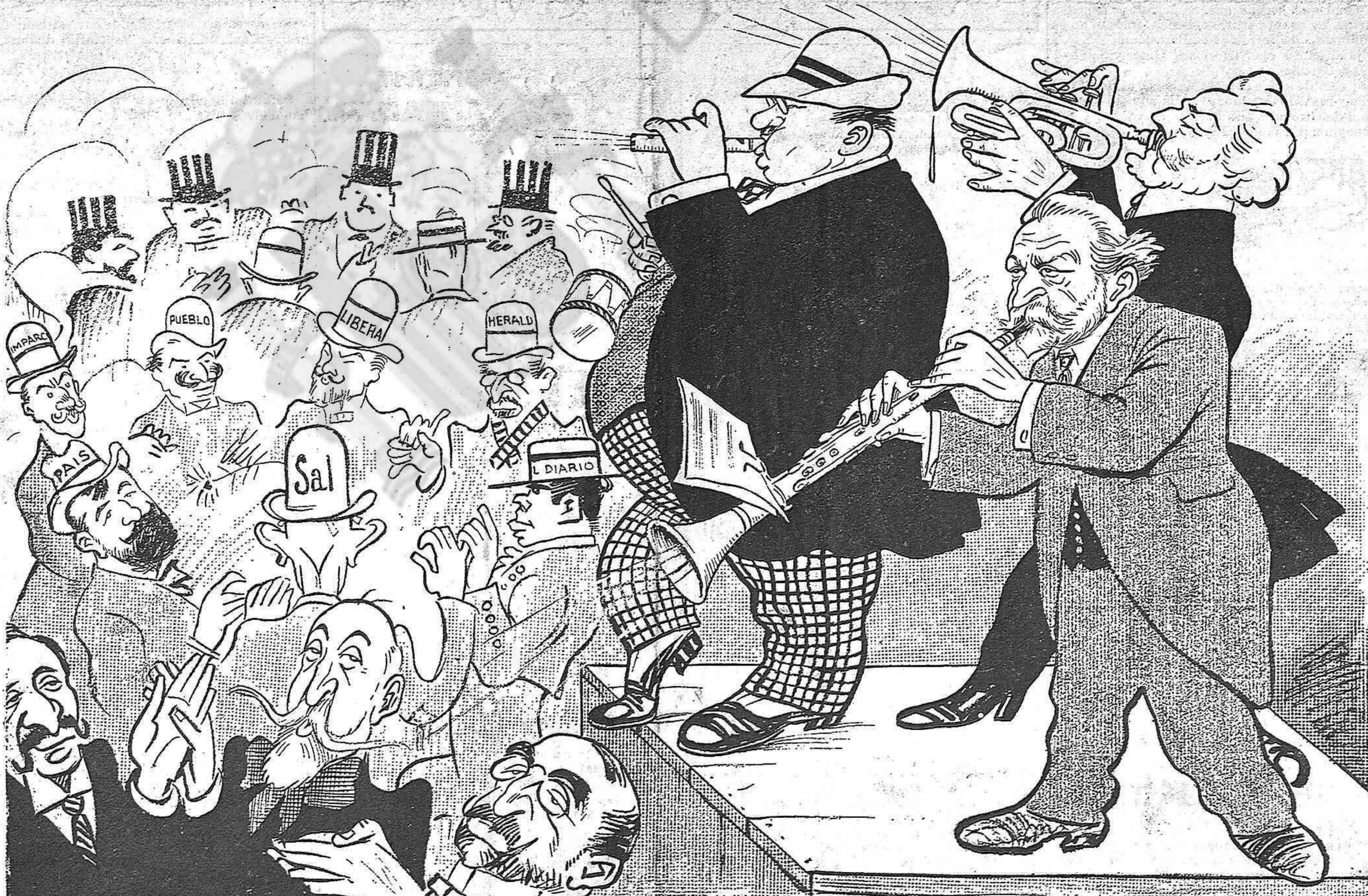
Caballers: Paquito (el noy de can Rodrial), Un gomós, J. Jubany B., E. Solan Compte, Joseph Casas, M. Gifreda, Bis-M., Eduardillito Saló, Ramón Fullá, Amich de un sastre, Pere Mestre, N. R. (a) Nen Cubí, Un Ventrílocuo y Eusebi Tecul.—Neulas.

Caballers: Arcadi Guasch, Un del carrer de Catalunya, F. de C., Manel Soms, J. Masseguer S. (artiller), Ramiro Espinosa y Espinosa, Narcís Viadé, Pep Serradell, H. Sastre y A. B. (a) Lo rector de Vallfogona.—Turrons.

Caballers: Ricardo Feliu Palet: Havém acordat no publicarlos, y alégrissen d' aquest acort, perque no deixa de ser un bé per vosté. La composició es fets ab voluntat, pero manseja y defectoseja... que diria l' inventor de paraulas senyor Carner.—Tres Estrellas: Si 'l número s' escaignés á sortir el día 28, li publicariam la *puasia*. Fora d' aquesta diada, tothom la trobaria extemporánea.—Manel Noel: Si, valdrá més que la torni á enviar. A la vista del document tindrè 'l gust de dirli el qué, el cóm y el quantos, ab tota franquesa.—Jobico: Está bé, y tantas mercós. Probablement el destinarém á un extraordinari de LA CAMPANA.—H. G. (*Mendoza: Rep. Argentina*): Ni per sa molta extensió, ni per lo delicat y grave del assumpto, podém fernos ressó de la seva carta. Millor sería que 's dirigís vosté á un diari... dels de cada día.—Lluís B. y G.: La senmana entrant li contestarém un *quelcom* sobre 'l particular.—Jobico: La *can-só del emigrant* vé publicada en l' *Almanach de La Campana de Gracia* que acaba de sortir; y en el de *La Esquella* hi van unas *Frioleras*. Si vosté fos tant amable que 'ns volgués donar nom y dresta, li enviariam *gratis* aquestos dos almanachs. Respecte á la titulada *Delirant*, si no s' ha publicat á horas d' ara, deu ser perque al nostre entendre no devia convenir.—E. R.: Ja deu haver observat que 'n publiqué una de semblant, que tracta idéntich assumpto.—Andreu Grau: El xisto fonamental de la composició no pot ser més innocent; y els versos no poden ser més coixos. Dediquis á un' altra cosa, créguim.—Sam: La senyora de cap aquí té 'l bras massa curt y la de cap allà 'l té massa llarch, cosa que hauria de ser al revés, segons las més elementals nocions de la perspectiva. Ah!... y el conjunt es d' aprenent.—S. R. Z. y Pere Palau: No 'ns es possible insertar las cartas que 'ns remeten, per varias rahóns.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

FENT PATRIA

La copla de 'n Lerroix ensenyant la sardana als Clodoaldos y á la gent del bloch.